

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA economie - vmbo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA economie. De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vakniveau. Hier vind je ter illustratie twee voorbeelduitwerkingen opgenomen voor PTA's vmbo-bb, kb, gl/tl.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA economie?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
<p>Visie op vorming en onderwijs staat voor uitdagend, modern en praktisch onderwijs. Voor nu en in de toekomst. De school biedt onderwijs aan vanuit hoofd, hart en handen. Bij deze school kun je je ontwikkelen in het opdoen van kennis en praktische vaardigheden.</p> <p>In het PTA zal de weging voor bb sterker liggen op 'handen' en voor kb en g/t meer op 'hoofd', terwijl het 'hart' de attitude voor alle leerwegen zeker ook een rol speelt in het PTA.</p>	<p>In de onderwijsvisie van de school speelt samenhang tussen de vakken een belangrijke rol. Voor economie en het beroepsgerichte vak Economie & Ondernemen is daarbij het bijdragen aan een businessprofiel een belangrijk uitgangspunt.</p>

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
<p>De visie op toetsing en examinering is bij bb vooral gericht op een doorlopende leerlijn naar een opleiding in het mbo op niveau 2. Voor kb en g/t is de visie gericht op een doorlopende leerlijn naar een opleiding in het mbo op niveau 3 en 4. Tevens is er ook een doorlopende leerlijn g/t naar havo-4.</p> <p>In het mbo is sprake van toetsing en examinering via de proeven van bekwaamheid. In het PTA nemen we naast theoretische toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen ook proeven van bekwaamheid op, waar toetsing plaatsvindt van 'hoofd, hart en handen', met het accent op 'handen' voor bb en met het accent op 'hoofd' voor kb en g/t.</p>	<p>We streven naar een goede balans in kennis, inzicht en vaardigheden. De keuze in inhoud en vorm van toetsen bepalen we altijd aan de hand van de examen-eenheden. Vanwege het businessprofiel komt dit tot uiting in toetsvormen waarin ondernemingsvaardigheden aan bod komen. We integreren economische concepten hierbij, zoals producentengedrag (= ondernemersgedrag) en consumentengedrag.</p>

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Schoolbreed is besloten om de schriftelijke toetsen in leerjaar 3 alleen mee te laten tellen voor de overgang van leerjaar 3 naar leerjaar 4, dus niet in het PTA. Zodoende kan in leerjaar 4 op eindniveau worden getoetst. In leerjaar 3 tellen de praktische opdrachten wel mee voor het PTA. Wij hebben bij ons op school vier toetsweken in leerjaar 3 en drie toetsweken in het vierde leerjaar.	Gegeven is dat het schooljaar in vier periodes is opgedeeld, met drie periodes in het examenjaar. Iedere periode wordt afgesloten met een toetsweek. Het toetsbeleid van de school is dat een vak zoveel mogelijk maar één SE-toets afneemt per periode/toetsweek.

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op economie? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
De visie op het vak economie is dat leerlingen zich kunnen inleven in levensechte situaties binnen onze maatschappij in de rol van consument en producent. Daarbij bepalen de invloed van de overheid, internationale samenwerking en duurzaamheid mede het economische handelen. Alle onderwerpen hebben een theoretische achtergrond die ook schriftelijk worden getoetst, waarna met deze theoretische basis praktische opdrachten (o.a. presentaties) of handelingsdelen worden uitgevoerd.	Gezien de business-insteek leggen we het accent op de keuzes die een ondernemer/ onderneming kan maken als het gaat om veranderingen in de omgeving. Vooral ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) worden ook vanuit economie ondersteund. We zetten dit in als keuzeonderwerp en als verwerkingsopdracht in de vorm van een presentatie.

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

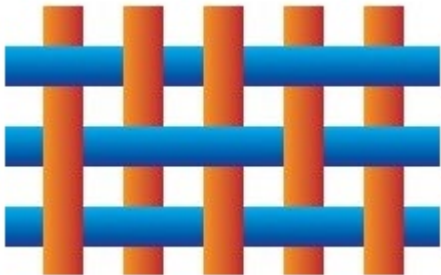
Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
De vaksectie baseert zich op het examenprogramma en de syllabus zoals die beschikbaar zijn via examenblad.nl . Als handreiking voor het op-/bijstellen van je PTA is gebruik gemaakt van de SLO-handreiking voor economie vmbo . Bij de doorstroming richting havo-4 wordt vooral gebruik gemaakt van de leerdoelenkaart Economie bovenbouw vmbo van 'Leerplan in beeld'. Er wordt afstemming gezocht naar de termen die gebruikt worden bij de havo in de kolom subkernen en die van vmbo-g/t.	De vaksectie heeft gebruik gemaakt van het examenprogramma, zoals dat beschikbaar is via examenblad.nl . Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de SLO-handreiking voor economie vmbo . Verder wordt nog gebruik gemaakt van de volgende websites: <ul style="list-style-type: none"> • Vecon Business School • MVO Nederland

<p>Verder wordt nog gebruik gemaakt van de volgende websites:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Economie vmbo-b34 • Website van vereniging van leraren in de economisch-maatschappelijke vakken 	
--	--

6. Hoe komen alle exameneenheden van het schoolexamen aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
<p>Alle verplichte SE-exameneenheden en CE-examenonderdelen die 'mogen', staan in het PTA. De keuze om ook de CE-exameneenheden op te nemen is beschreven bij punt 8. Alle exameneenheden zijn evenredig verdeeld over de 7 toetsweken</p>	<p>Alleen de SE onderdelen komen voor in het PTA. We werken met een concentrische opbouw, dezelfde onderdelen worden steeds weer behandeld, maar steeds iets moeilijker. Alle SE onderdelen komen in de toetsweek aan bod.</p>

7. Hoe komen de zes algemene onderwijsdoelen uit de preambule aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
<p>De zes algemene onderwijsdoelen én de exameneenheden EC/K/1 Oriëntatie op leren en werken (LOB) EC/K2 Basisvaardigheden en EC/K/3 Leervaardigheden.</p> <p>zijn verweven in K4 t/m K8. We noemen dit schering en inslag. Zie de algemene onderwijsdoelen en K1, K2 en K3 als de blauwe draden en K4 t/m K8 als de bruine draden. Bij de toetsen van K4 t/m K8 hebben de elementen van de blauwe draden een plaats.</p>	<p>De zes algemene onderwijsdoelen uit de preambule worden uitgewerkt in een daarvoor speciaal gemaakt portfolio. In het portfolio zijn vragen en opdrachten opgenomen die de vaardigheden van de preambule vakspecifiek kleuren. De leerlingen hebben twee jaar de tijd om hier invulling aan te geven. Het is opgenomen in het PTA als een handelingsdeel.</p>

8. Kies je ervoor om CE-eenheden ook op te nemen in het PTA? Wat zijn hierbij de overwegingen?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
De vaksectie heeft om didactische redenen ervoor gekozen om de CE-onderdelen regelmatig in het PTA te laten terugkeren, om zo de stof herhalend en verdiepend te laten bekijken. Ook willen we leerlingen kennis laten maken met het niveau van de CE-toetsen. Wel variëren we in vraagtypen en contexten.	De CE-exameneenheden worden niet opgenomen in het PTA. Wel krijgen de leerlingen voortgangstoetsen die aangeven of de leerlingen op het gewenste niveau zitten. Het is een overweging om niet alles in het PTA op te nemen, om juist SE-onderdelen gewicht te geven en vanwege de administratieve lasten.

9. In je PTA mag je onderwerpen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Het examenprogramma is leidend voor het PTA. Actuele onderwerpen die een raakvlak hebben met de exameneenheden worden wel besproken, maar worden niet meegenomen binnen het PTA.	Vanwege het karakter van de school waarbij het business-profiel een belangrijk uitgangspunt, is dit onderdeel wel opgenomen in het PTA.

10. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
De verhouding in het PTA tussen schriftelijke toetsen en praktische opdrachten/handelingsdelen is voor vmbo-bb 40/60, vmbo-kb 50/50 en vmbo-g/t 60/40 Eind leerjaar 4 vindt een proeve van bekwaamheid plaats, waarbij kennis, vaardigheden en attitude worden getoetst. De verhouding tussen deze onderdelen zijn voor vmbo-bb 30/30/40, vmbo-kb 40/30/30 en vmbo-g/t 50/30/20. De schriftelijke toetsen passen het best bij de getoetste kennisonderdelen (=hoofd). De praktische toetsen en handelingsdelen passen goed bij de vaardigheden (hand) en attitudes (hart). K2 Basisvaardigheden in combinatie met K3 Leervaardigheden in het vak economie komen goed terug bij de praktische toetsen en handelingsdelen.	Naast de gebruikelijke schriftelijke toetsen is presenteren van het businessplan van groot belang voor de toetsing. Een groepje leerlingen dat een presentatie verzorgt van hun businessplan, krijgen een cijfer die de leerlingen onderling moeten verdelen. Voorbeeld: een groepje van 3 leerlingen krijgt het cijfer 24. Deze 3 leerlingen moeten onderling uitmaken wat de verdeelsleutel wordt, bijvoorbeeld: 8-8-8 of 7-8-9.

11. Hoe worden de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
De meeste SE-toetsen worden in leerjaar 4 afgenomen, zodat het eindniveau goed wordt getoetst. Wel maken leerlingen in leerjaar 3 praktische opdrachten die zijn opgenomen in het PTA.	We toetsen zowel in leerjaar 3 als leerjaar 4, waarbij het zwaartepunt in leerjaar 4 ligt.

12. Hoe stem je het PTA economie af met de PTA's van de andere vakken?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
<p>Er is afstemming met het beroepsgerichte programma Economie & Ondernemen (E&O). Er is een gezamenlijk project over marketing. In beide examenprogramma's komt marketing aan bod: bij economie vooral gericht op de consumentenrol en bij E&O op de producentenrol. De beoordelingen worden opgenomen in beide PTA's, behalve voor de tl-leerlingen. Zij doen mee aan het project, maar hebben geen beroepsgericht programma. Voor deze leerlingen telt het resultaat alleen voor het PTA economie.</p> <p>Eén uur per week wordt een wiskundeles geïntegreerd in het economieprogramma, waarbij economische berekenen centraal staan. De beoordelingen worden zowel in het PTA wiskunde als het PTA economie opgenomen.</p>	<p>Vanwege het businessprofiel stemmen we goed af met het beroepsgerichte programma economie en ondernemen en waar het om het werken met Excel gaat met wiskunde. Dit gebeurt onder andere bij het businessplan.</p> <p>Daarnaast stemmen we goed af met het vak Nederlands als het gaat om presenteren en schrijfvaardigheden. Ook worden enkele schriftelijke uitwerkingen bij de praktische opdrachten tijdens de lessen Nederlands besproken. Hierbij worden de beoordelingen opgenomen in het PTA Nederlands en het PTA Economie.</p>

13. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Alle SE-toetsen worden nadat ze zijn afgenomen, besproken en geëvalueerd met de vaksectie. Ook is er jaarlijks een gesprek met de examencommissie over de leerpunten rond het SE (inhoud, vorm, weging, afname) uit het afgelopen jaar.	Elk jaar plannen we met de vaksectie een moment in maart in om het hele PTA te evalueren en voeren we eventuele wijzigingen door: inhoud, vorm, afname. Daarna volgt een controle door de examencommissie, waarna soms ook nog wordt aangepast. Daarbij zoeken we op internet ook altijd enkele PTA's van andere vmbo-scholen op om te kijken of we daarvan kunnen leren.